

MÓRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politični i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. III. Évf.

Márkisevei, 1924. november 19.

Broj 43. Szám.

Trí szamofalinge.

Prêkmurje szamô je 'ze itak kakedno odvřzeno dëte steroga vérsztveni sztáls k niednoj drůgoj krajini paralizëratî nemremo. Csi je pa tô vérsztveno zaosztanyenoszt escse i mî szamî, ki szmo v Prêkmurji, podpëramo, tôje poinágamo naprê, — je 'zalosztî szvedocsansztvo.

Kak prîliko mámo 'ze z sésztlëtne prakszé znati, sze nasi poszlanci rávnotak malo brigajo zanász, kak pa vláda száma Dokesz sze mî mantrámo za vszákdenésznyî krüh, tácsasz sze onî vszi z nasi dácso — krajcari plácsani kríze i volítve spilajo. Dokesz szî mî premislávamo gdé i z-koga bi vzeli pëncz za dácso i oblêko, onî z szmehom i z szamozadovolnosztjov trôszijo milijône. I gda vídimo ka ide tô vsze na nas hrbet, szamî okôli szébe tûdi nevzememo v pamet falinge, gdé bi szî pa szamî szebi pomágali lêko. Tôje da nê szamî, nego na cseli z oblásztmî, vszi kí szmo v Prêkmurji.

V subtractiji naj vídimo té trí falinge.

Tocsa je Prêkmurja velki tao pobíla i nê malo skode narédila, gdé je pomôcs? V drůgi krajínaj je pomôcs naednôk prisla, csi drůgo nê kukorca. Alí je nasa 'zivína z nicsesza, alí z lûfta debela; i ka mo nyê po tocsi i po szlabom pôvi dávali? Pomôcs sto je grajao da je nê? Mo 'ze zvedli! . . .

Ta drůga, gda je oblászt vesiníla vsze potřebno, szamo nê zadoszta energicsno, je malomarnoszt kmeta szamoga i tô je velko skodo delanye polszki mîsi; 'zé dvakrat je ponûdjeno od poglavársztva sztráni nikaksa náprava za vnicsevanye té predoszta skode delajôcsse sztvári, alí sze zatô zavzëti niscse nescse. Csi nisterne vesznice szî za dúznoszt szpoznajo delati prôti toj sztvári, je nê zadoszta, ar sze v drůgi vesznícáj tácsasz veszëlo povnôzavajo. K-toj nebriganosztî pa prido na szprotolëtje debele szkuze nad prázniimi, razfrcskanímî nyívami. (Prôti strofi bi sze moglo tô v ednom dnëvi vszákôj vesznící zgoditi, v haszek národno-ekonomie).

I gda mîsi tak velikanszko skodo delanye trpímo, nam niti na pamet ne pride, ka szmo

'zivíne tak razsirjenoj, nevarnoj boleznî nê v máloj meri zrok tûdi i mî. Csi steroga véta govedo té beteg v pázljaj i v gôbci dobí, tají on i tajímo mî, naj szamo oblászt nezvê, nê ka bi szamî na tam bíli naj ta 'ze betëzna mára ne pride vö, ka bi oszkrúníla tak naso. Krívi szmo pa tûdi tak, ka pri 'zivínî neglédamo natô, ka bj nyê krv z drůge krajíne prinesenímî plemenjákami gori szfrísali, nego szinû z máterjov, ocsó z hcserjöv, brata z szesztröv plemenjácsimo 'ze deszët-dvanájszet lét, nê kak pred bojnov, gda szmo vszeli friske krví plemenjáke dôbîli, i gda je pri nêednákekrvosztî edna ali drůga bolezen nê tak nevarno, žgrablívá bíla, kak pa je tô dnesz pri oszkrúnjenoj

(fertözött) ednákokrvnosztî I gda je zdâ za Prêkmurje stíri csísztokrvní Svícarszki bíkov z drůzavnov podporov preszkrbleno, na velko csûdo vérsztvenoga napredûvanya, sze szamo edna obcsina zavzëla zatô. Na szramôto szo pa escse nisterni akonomi (!?) pravli. da je za Prêkmurje tô nepotrêbno, ár je tû 'ze itak lêpa 'zivína. (Isztinszki ekonomî).

Kak je víditi, nam je tó'zba, sztaranye i preklénsztvo na zvûná nase voszkëse domovine vsze zôbsztjônszko, csi sze v nasem tesznêsem krôgi 'ze szamî nescsemo pobrigati za szamopomôcs.

Tô szo trí na moment mále falinge, alí za fundament premislávanya zagresenosztî velke znamenitosztî. Premislávajmo szí!

Ka bôde z Radič partájov?

Ka bôde z Radiča partájov, tô je escse velka szkrivnoszt. V tom dugoványi je escse v vládi nê szporázuma i kak sze racsúna záto, ár szo v vládni krôgaj dvôja mislënýa! Pribicsevics vláde demokratske gruppe voditel energicsne sztopáje 'zelê prôti Radicsa par-

tájí, rávnotak kak szvojecsaszno prôti komunistom, radikálci pa nescsejo tak osztro nasztôpati. Szplosno mislënýe je, ka sze zbrise poszlancov immuniteta, (!) i té Radicsove obtôzijo, z sterim je onemogocsijo.

Parlament je razpüscseni. Volítvi 8.-ga februára.

V pondëlek 10.-ga je búo parlamenta gyûlés, na sterom szo gori precteli kralevszki ukáz od imenûvanya nôve, volílne vláde, po sterom je pre-

csteti ukáz, kí odrédi razpüszttiev parlamenta i nôve volítvi na dén 8 februára. Nôvi parlament sze 7. márca széde vküper. Gyûlés je méno pretekao.

Uj angol-német tárgyalások Berlinben.

Az angolok intézkedéseket követelnek nagyiparuk védelmére.

Daily Telegraph a következőket közli: Ujból megindultak a tárgyalások Berlinben a német delegáció és a kiküldött angol szakbizottság között. Az angol kereskedelmi delegáció vezetője jelentést küldött haza, hogy az új konzervatív kormány hivatalba lépése óta német részről az eddiginél nagyobb előzékenység és engedékenység volt tapasztalható, aminek nyilván az az oka, hogy Berlinben tudatában annak, hogy a konzervatív kormány megtorló intézkedésektől sem riad vissza, ha nem sikerül Németországtól megfelelő koncessiókat kapnia. Az angol delegáció ragaszkodik a német árucikkekhez vetett 26 százalékos bevételi illetékhez, elzárkózik attól, hogy az angol piac a német nagyiparnak hitelt nyisson és az angol nagyipar védelmére hathatós intézkedéseket tart szükségesnek.

Véget ért az osztrák vasutassztrájk.

BÉCS. A szövetségi vasutak vezérigazgatóságának egyességi tervét a legszigorubb titokban tartják és a szakszervezetek bizalmiférfiaival kedden folytatott tárgyalásokon valamennyi résztvevő titoktartást fogadott, míg az egyes vasuti szakszervezetek tagjai leiszavaznak az ajánlat elfogadásáról.

Szerdán délelőtt a sztrájk vezetői folytatták a tárgyalásokat a vasutak vezérigazgatóságával. A tárgyalások folyamán újabb nehézségek merültek fel, mire a vasutasok megbízottjai Seipel kancellárral léptek érintkezésbe, akinek közvetítésével a tárgyalások sikeresen befejeződtek.

A sztrájkoló vasutasok és a vezérigazgatóság közt létrejött a meggyezés és a szakszervezetek vezetői kiadták az utasítást, hogy a vonatokat éjféltkor az ország egész területén indítsák el.

Je vsze mogôcsse!?

✓ Pod klerikálcov vládov, je naturno, sze je vsze klerikalzëratî stelo, pod demokratscnov sze pa demokratizëra vsze. Naszprôtne uradnike szo tiszti odposzlali, etim naszprôtne pa odposlejo vezdasnyi. I vsze tô dela partajizansztvo, stero je niti uradnike nê mülivala, nego od szvojega pozványe rëdno szpynyávanya szo tûdi nyé priszilili v tô neszramno dugoványe, zavolo steroga je zdaj zabvále tô, ka je lûcsajo szé i tá. Uradnikom nê mirá, dácsoplácsilcom pa nê pënez ne müljejo. I vsze tô pri zelénom z sampánijov i finímî cigári oklajenom sztôli v fotelaj i v toploj hižici szedëcsi szî vônáprávjio té, gda páver brez pënez, raztrgani, delavci pa brez krûha i brezi drv glédajo pred tô morgolno zímó.

Táksa i k tomi priszpodobna dela szo sze godila tûdi za csasza klerikál-szkoga rávnanya. Miszlili szmo ka do koncsi té delali rëszan tak, kak szo tô glászili. Alí vkanjli szmo sze. Té krátko goszpodûvanye je tûdi szamo v tom szvoji priszttasov na dobre mesztá imenûvanyi premínolo vö i ka vecs, doszta boznê kak za vszê drůgi csasza.

Tô vsze szmo mogli prvlê povedati, kak pa bi prisli do tisztoaga abszurduma kí sze je zgôdo pri imenûvanyi vucsitela v Hodoszko evangelicsanszko farno solo. Té „verobranitelje“ „zagovorníki“ fárni sôl szo zdaj nê meli csasza rëszan zatê sôl pravice delati. Alí szo pa rávno zdaj z cëlov mocsjöv delali za szvoji szkrivni cilov doszëgnyenoszt? Morebidí da ji je tô priszililo natô, ka v ev. solo, kí je ev. fare lászt, szo „mogli“ kath. vucsitela namesztiti. Morebidí tûdi tô, ka szo v mislënyi, da je ABC-ji vszedno sto ga vecs, i vtom isztino májo, alí nê miszliti nego znati bi mogli ka evangelicsáni szvojo autonómijo májo, stero rávnotak, kak vnôgo fárni sôl, zákon escse nê vnico, prepovedo i stero autonómije vszákokrátino i vszáká oblászt respektirati more. Pri táksem deli je szamo politicsne i ev. cërkevne oblásztî szporazumnoszt mogôcsa, drůgacsi szmo pa v absolutizma dôbi, kí na dobro nepripela . . .

Srezko poglavársztvo je odrédbo dalô vö za pokoncsávanye mîsi. V té námen sze dobí tûdi pri poglavársztva kmetijszkom oddelënyi „tífusz bacil“, kí sze prôti placsilí vszákôj obcsiní delí. (Tak szmo zvedli náimre. szlû'zbenoga obvesztíla 'zalibog M. Kr. od toga nema.) Zdj nevëmo je mlácsnoszt odrédbe krívô, alí je nê pod obvéznosztî zapôvidi odrédjeno pokoncsávanye mîsi, sze tô malogdé dela. Míszlímô ka je zôbsztônko delo szamo edne obcsine, csi drůga neponicsáva. Csi sze gerentjo i vértovje tak malo brigajo, je zadoszta 'zalosztîno, záto sze pa na szprotoletje nebôdo meli zroka jokati nad gôlimi nyívami.

Bankkamatlább szabályozása.

Mint már mult heti számunkban eiről megemlékeztünk, a bankok, habár a Narodna banka által nekik nyújtott hitelt 6% ellenében kapják, kölcsönök folyósításáért 24–34%-ot számítanak fel. Ez természetes az abszurdummal határos. S erre nézve nem terjed ki az árdragításról szóló törvény, amelynek alapján oly sok szegény kereskedőt elzártak még akkor is, ha egy zsemlyének az ára nyilvánosan és láthatóan ki nem volt függesztve.

A Narodna banka igazgatóságának legutóbb tartott gyűlésén ez az oly sok panaszra okot adó ügy is szóba került. A tanácskozás folyamán arra a megállapodásra jutottak, hogy a vele érdekeltségben álló bankok bevonásával értékezetet hívnak egybe melynek célja a bankkamatlább egységes szabályozása lesz.

Általánosan az a nézet uralkodik, hogy mindazok a bankok, melyek a Narodna banka 6%-os kamatu kölcsönét, élvezik nem számíthatják majd többet a feleknek folyósított kölcsön után, mint: folyószámla hitelnél 10%, váltó vagy jelzálog kölcsön után pedig 13%-ot. Ez a nézet, több mint valószínű, határozattá is fog emeltetni.

Mi természetes azt a helyes felfogást csak üdvözölhetjük, ha a végrehajtása is olyan lesz mint papiroson. Mert hogy a kamatlább magassága semmikép sincs megindokolva, az természetes dolog. Hogy nagy rezsivel dolgoznak a bankok, az nem é.v.

ezt redukálni lehet. Különben pedig ha a békebeli 100 korona rezszi helyett ma 10.000 koronás rezszi jött, ennek ellenében ma 100 K. kölcsöntőke helyett 10.000 is kevés, aminél arányos a kereset is, mint rezszi fedezet. Egyben pedig a Narodna banka által adott 6%-os kamatu 10.000 koronának a továbbadásánál elvégre elég a 4 illetve 6% haszon melletti 400 illetve 600 koronás kereset, mikor békében a 100 K. továbbadása mellett megelégedtek a bankok az 1–2% haszonnal, vagy a mai értéknek megfelelően 100–200 koronával. Tehát a N. B. által megszabandó kamatlább mellett is 3–400 koronát kereshetnek, még ha figyelembe vesz-

Pravo SCHICHTOVO-milo z znamko „JELEN“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s Schichtovim-milom samo enkrat po perilu potegnute, tam kjer morate z navadnim milom trikrat

szük is a pénz értékcsökkenését.

Felső azonban az ügyben az, hogyha az ellenőrzés nem lesz oly szigorú, mint a maximálás maga, s a bankok ismét a jobb jövedelmü valutázásra használják fel az olesó pénzt. T. i. már eléggé okultunk azon, ha valamely árut maximáltak, a piacról eltűnt, — nincs. Ha nem lesz kellő vigyázat, a pénznei is így fog történni, mikor valakinek kelleni fog nem lesz vagy csak a hivatatlank még nagyobb haszna mellett, ami majd lánco-lásra vezet s még jobban fogja drágítani a kamatot. Ha a figyelem mindezekre ki nem terjed, hiába a maximálás.

Kiegészítik a kormányt.

BEOGRAD. Politikai körökben szombaton az a hír terjedt el, hogy a kormány rekonstrukciója a legközelebbi napokban meg fog történni. Az ideiglenes üresedésben levő miniszteri tárcákat előreláthatóan parlamenten kívül álló horvátországi és szlovéniai politikusokkal fogják betölteni és egy tárcát biztosítanak a boszniai radikálisok egyik képviselőjének is. Miniszterjelölteként dr. Szrskics Milán volt belügyminisztert, mint a boszniaiak képviselőjét, dr. Ravnikart, a szlovéniai radikálisok vezetőjét és dr. Gmajner, a zagrebi radikálisok vezetőjét emlegetik.

A Baldwin-kormány a kínai katonai pártot támogatja.

Londonból jelentik: A Daily Herald arról ír, hogy a konzervatív kormány az angol gazdasági érdekeltségek javára úgy lép közbe a kínai háborúban, hogy pártfogásába veszi a reakciós Vu-Pei-Fu tábornagyot és őt a kínai többi tábornokok ellen támogatja. Erre való az intervenció és ezt a célt szolgálják azok az egyéb eszközök, a melyeket a konzervatív kormány többrendbeli hivatalos nyilatkozatában jelzett.

A Times hírt kapott Sanghaiból, hogy Vu-Pei-Fu tábornagy megegyeztet Kiang-Szu tartomány seregének vezetőjével, hogy Vu-Pang lesz a hadműveletek alapja a Csang-Cso-Lin ellen indítandó harcban és hogy a Jang-Cse tartomány kormányzója seregekkel tartozik Vu-Pei-Fu támogatni.

A Spanyol forradalom.

A szigorú cenzura miatt San Sebastian keresztül csak elvéve jutnak ki megbízható és el nem ferditett hírek a spanyolországi eseményekről a külföldre. A tudósítások megerősítik azokat a híreket, hogy Spanyolországban egyre terjed a forrongás. Az ellenzéki lapokat elkobozták, mert azok hazugságnak bélyegezték Alfonz királynak azt a kijelentését, hogy a diktatúrának azért kellett bekövetkeznie, mert csak így lehetett a forra-

mat elkerülni.

Catalonia és Namara tartományok, valamint a hadsereg egy része csatlakoztak a lázadókhöz. A barcelonai és catalonai kivégzések ellenére a felkelés egyre terjed.

A reakció táborában erősen ragaszkodnak a diktatura fentartásához, mert attól tartanak, hogy a diktatura megszüntetése azzal a következménnyel járhat, hogy a monarchia rövidesen megbukik.

Illa!

Irtá: Rozwadowszky.

III.

Mindenünnen édes emlékek áradtak feléje és ő mohón szívta őket magába. Édes szerelem mámorító illata, és a szerelmesek gyengédségének, boldog napoknak apró-cseprő emlékei áradtak feléje minden szegletből és ez az elvesztett kedves utáni bánatot, fájdalmat újra felzaklatták benne. Egy időre teljesen átengedte magát e fájdalomnak. Néha megijedt önmagától, mert úgy rémlett neki, hogy soha oly bensőséggel nem érzett Illa iránt. Teljesen az ő emlékének él és az ő atmoszférájára veszi körül teljesen. Egy-szerre azonban megváltozott minden. Mindenhol a ridegség szelét vélte érezni. Minden szekrényből, minden ruhadarabból oly különös illat áradt feléje és betöltte az egész kastélyt. Valami történt, valaminek történni kellett körülle. Csak most keríté hatalmába a szörnyű magány iszonya. — Tán most szakadt csak el az a titokzatos kötelék, amelyről Illa beszélt neki? Mit tudunk a halálról? Mikor áll be és mikor ragad el bennünket? Mit tudjuk? ez titok. —

Ha gyermeke élne, nem történnhetett volna meg vele. Az emlékek nem hűltek volna oly hamar el. Nem

töpprengett már, csomagolt és talá-lomra elutazott. Nevetett önmagán, hogy mennyit szenvedett egy daltöré-dék miatt, egy accord miatt. — Sándor gróf nem volt valami rajongója a zenének és Illa gyakran mulatott is férje rossz zenei érzéken; de most minden előadást végig hallgatott, minden dal és zeneestélyen ott volt. De hisz a keresett más név alatt is rejtőzhet. Néha úgy rémlett neki, mintha a keresett hangokat hallaná, nyíltan és erthetően hangzott egy-egy szakasz, de csakhamar más menetre tért a zene és ő megint csalódottan állt maga előtt. Néha úgy érezte, hogy egyike e különös alakoknak az ő sápadt tulvilági arcukkal, különös mágnes-sen vonzó tekintetükkel átlátszó sovány szellem-kezekkel, akik művészetükkel oly veszedelmes befolyást tudnak a nőkre gyakorolni, a relytélyes idegen lesz Gyula, aki őt csillagos egéből lerántotta a kinok poklába. Gyakran ha egy ilyen ünnepeit egyéniségnek köz-elebe lérközött, nem talált azon semmi különös elragadót. Egy közönséges köznapú lény volt, aki a napfénytől homályba vesz.

Végére ő önmaga is nevetett az örülethez hasonló törtétesein. Ki mondta neki tulajdonképen, hogy Gyula a társadalom ezen rétegében keresendő? Vagy hogy kereshető-e még? Nem-e már rég halott? Elhangzott, mint az

utolsó accord, ahogy ő maga irta ezt Illához irt levelében. Ezen gondolat még jobban szívébe markolt. A halott veszedelmesebbnek tetszett neki mint az élő. Hát ha már találkoztak? Hát ha fogadta ott a kapuban, karján egy kisdéddel, amikor Illa beköltözött. Hát ha már ismét egymáséi? Hideg borzadály futotta végig e gondolatnál. — Oh, bárcsak élne az ismeretlen szív-sen letenne gyötörelről, bosszúról. Inkább eldítja, elhalmozza jótelemenayel, pén-zel, barátja akar neki lenni, — min-dene csak élne.

IV.

Két éve mult Illa halála óta és Sándor gróf nem látta Stropkói kasté-lyát. Már régóta maga sem tudja mi úzi, hajtja céltalan kóborlásában. De hát elakarta üzni agyából az oly gyakran fel-levenedő dőre gondolatokat, félt a Stropkói magánytól, az egyedül-lét reá nehezedeő olomsúlyától, az em-lékektől, mert mind ez csak fájdalmat okozna neki. A régi sebeket felsza-kitnák és újból kezdehné az egészet elülről. — Gyakran elfogta a boldog-ság utáni reménytelen, fájdalmas vágy és ez üzte, hajtotta tovább, mindtovább kóborlásában. Hisz ő még fiatal, csak nem akarja egész ifju életét gyászban eltölteni, talán akadna valaki a nagy-világ forgatagában, aki elhunyt ne-jének

helyébe lépne, aki szívét lényét tán szerelmével betöltené. — E gondolatok azonban csakhamar elhagyták agyát, lényét a drága halott emléke tölté ismét el és ez mind közelebb vitte a buskomorsághoz. — A levelek egy-másután jöttek, amelyekben Sándor gróftól haza hívták, az idő eltelt és neki végtére is haza kell menni birtok-kára. Stropkó 10 km.-nyire fekszik az állomástól, de Sándor gróf, bár koc-sija várta, nem ment haza, hanem megszállt az állomás közelében egy szállóban. Azon volt, hogy minél job-ban kihúzhassa a hazaérkezést és na-gyon jól esett neki legalább még egy éjszakát távol tölteni Stropkótól, bár nem is volt már olyan távol. — Egy hosszukás fakóvörös papírlap feküdt az étterem asztalán és mert unatkozott Sándor, felvette a papírlapot. Megelé-gedett sóhaj hagyta el ajkát. Hát Istennek szólt, hogy nem koncert, már egész belefáradtam, beleuntam a zenébe. Egy cirkusz volt.

Már évek óta nem járt cirkuszba ő a hajdan oly híres sportman. Oh, boldog idők hová tűntetek? Kedves emlék ez időkre visszagondolni, a gond-mentes, gyönyörteljes, napsugaras, bol-dog ifju évekre. Visszagondolt a futta-lásokra, a versenytér, meg a vörös mező, mind megannyi az ő kedvenc szórakozó helyei voltak. A hahóták és vívát kiáltások a győztes felé még

LÁSZI--HIREK.

Gróf Szapáry László lasztnik M. eotskoga imánya, sze je po krátkom ivanyi szkôz Hodosa na voerszko pelao, odkéc na tri mészce v Lon- odide.

„Smarnica“ ali „Nova“. Tò je z, ki sze tak prevecs siri v Prék- rji záto, ár je mále oszkrbe zelen á „dobro“ i „mocno“ vino tñdi e, csi drùga vrszta ne obrodi. Tò je kelko isztina szamo té nê, gda nyê o za dobro i mocno innenbjemo. vino je za cslovecsi organizem náj- ksi beteg, ár vszebùje eden csemér, je dosztim betegom vzrok. Szvedò- va je odrédha szrezkoga poglavár- va, ki v bodóse prepovê szadienyé ga t. szta i zaszejeco z-drùgim cep- nim velf zmeniti.

„Dober Pajdás“ kalendar je zgo- leni i sze vunyem doszta szmesnoga tenyá nájde. Kalendariji, ki sze v ekmurskoj Tiskarni i pri Erdösi dobi, cêna 8 din. Ár pa „Mörszka Kra- ja“ szvojom p. napréplacsnikom i estio- lom po nyê zmožnoszti nikak hvá- zna scsé biddi, je szklenola, ka vszi szti, ki sze dokázejo, ka szo ré- an napréplacsniki na „Mörszko rajino“, dobiyo eden „Dober Pajdás“ alendar za lasztno cêno, tñje za 6 nárov, i tñ ali v reditelszti „M. Kr.“ Márkisezci, ali pa pröti dokázi v ekmurskoj Tiskarni v M. Soboti.

Zahválnosz. Brezovszko ogenga- ilno drùstvo, g. Szecsco Kálmán trg. Lemerji, ár sztem, ka je drùstva bgájno z 200 dinárami povéksao, je szvojom lépim dárom drùstva kotrige avdúso v za prisesztnoszti szí oszno- ánom deli, tem pótom potrdi prijete v szzka i obednim povê nálepso zah- válnosz.

Auto sze vúzga. Preminöcsi tje- n szo poprávlati g. Hartnera luxus auto domá v garázi. Med probanye e je auto od edne vöszkocsécsa isz- re vúzga i je plemén ze szam mlin nevarsescino szpravo Taki szo z szskom i nikimi ponyávami pritisznoi

ost is fülében csengtek. Hollotta a száguldó lovak patáinak dobogását, az kadályosóvények zörrenését, a tisztás- ak virágos és fűszer illatos levegőjét rzé ismét arcába csapni. Régi társak- ak, elhanyagolt barátoknak nevei, épei elevenedtek fel újra előtte. Sá- adi arcát rózsás lehetet szerü egész- éges pirosság futotta át. Mohón üri- ette ki poharának tartalmát. Ez még szépségre és életkedvre vallott nála. — És most kimerülten a lelkétől osszu vadászattól, melyet egy fantom, gy idegen, ismeretlen név után hajtot, ér vissza a hajdan annyira kedvelt és hajtott Stropkára. A hosszú kutatások tán, amelyet egy valaki után folyta- ott, aki boldogságát, nyugalmit fel- dult és folyton ott lebeg közte és a drága feleségének emléke között. Nem ehetne újra minden amint volt ezelőt? A sebek nem hegedhetnek be? Mert sz az állapot az örületbe vagy halálba vezet. Ismét kezébe veszi a cirkusz reklámlapját és átolvassa a műsort mind növekvő érdeklődéssel. — „Miss Arabella az ő utolérhetően tehetség- tel a nyereg nélküli híres Mohamed nevű ménen.“ „Mr. Peryn a világ leg- nagyobd illuzionistája“ stb. Épp le- akarta tenni a vörös papírlapot meg- elégedéssel, amikor szeméi a műsor utolsó sorszáma estek. Mintha villa- mos áram csapta volna meg, rángott régig egész testén. Ott látott vastag betűkkel egy nevet, amelyet két éve hiába keresett az egész világ művészei között. Itt ez artisták sorában van egy Gyula nevű ember. (Folytatjuk)

k coj i pogászili tak, ka sze véksa ne- szreca nê zgodila. Autoja nisterni táh szo sze poskodúvali i kábeli vözgoreli.

— Jeszénszko szejanje je zavolo szűhsave nê v tom nájbögsem sztdni. Tñdi misi zavolo toga natéci vderjajo, ka nam ne dáva nálepsego trösta za zétvo. Záto porcija vszedna véksa bode.

— Egyesületi hírek. M. sobotai ven- déglös egyesület választmánya f. hó 19-én d. e. 10 órakor a Turk féle vendég- löben ülést tart. — Prekmurjei vadász- egyesület f. hó 29-én d. u. 1 órakor a Kemény ex Benko korcsmában M. So- botában tartja évi rendes közgyűlését.

— Előfizetőink kedvezménye. „Dober Pajdás“ című vend-szlovén szerzesz- tésű változatos tartalmu naptár már megjelent s a könyvkereskedésekben 8 Dinárért megkapható. A naptár-tu- lajdonosával történt megállapodásunk révén, hogy némileg honoráljuk elő- fizetőink szíves pártfogását, elhatározt- uk, hogy mindazon b. előfizetőink- nek, kik arra igényt tartanak, a „Dober Pajdás“ naptárt 6 (hat) dináros ked- vezményes árban engedjük át. A „M. Kr.“ igazolt előfizetői a naptárt 6 Din ellenében ávehetik: vagy a M. Sobo- tai nyomdában vagy a „M. Kr.“ szer- kesztőségében Márkisevcén.

— Személyi hír. Gróf Szapáry László volt londoni magyar nagykö- vet, M. Sobotai nagybirtokos a gróf- nővel autóval Hodoson át szombaton délután visszautazott Magyarországra, honnan rövidesen három havi ottar- tózkodásra Londonba utazik.

— A választói névjegyzék kiigazítása. A választási küzdelemmel szorosan összefügg a választási listák kiegészi- tésének a kérdése. A választási tör- vény értelmében a választói névjegy- zékeket minden év januárjában hiva- talból ki kell igazítani és ezért vála- mennyi párt már most nagy előké- születeket tesz, hogy kimaradj választ- óik bekerüljenek a névjegyzékbe. A jelöléseket és a listákat a megfelelő ajánlók aláírásával a választási tör- vény szerint huszonöt nappal a választások előtt kell az illetékes törvényszéknek benyújtani. Mivel ez a nap január 14-re, vagyis pravoszlav újév ünnepére esik, ezért a listákat már január 13-ig be kell nyújtani.

— Pénzeslevelek külföldre küldése. Egy miniszteri rendelet megengedi, hogy egyes államokba 500 Din-ig ter- jedő összeget levélben lehessen küld- deni. Miután e rendeletet sokféleké- pen értelmezték, itt jegyezzük meg, hogy egy nap egy és ugyanazon címre csak egyszer lehet 500 dinárt küldeni (bankoknak, kereskedelmi vállalatoknak egyáltalán nem lehet.) Azon szülő, kinek gyermeke kül- földi iskolákban tanul, mindennap kétszer küldhet 500 Din-nyi összeget. Könyv vagy zenemű rdnelési díját is lehet 500 Din-ig. Természetes, hogy visszaélések ne történhessenek, az ellenőrzés joga fenntartott.

— A közre került tolvaj. Mult hét egyik napján Sánca Sándor Domanj- ševci gazda házába, míg az család- jával a mezőn foglalatoskodott, beha- tott egy ottani jómodu gazda fia, névleg Sebők Sándor, s elloptott onnan, több ruhaneműt, két órát láncsal, 20 tojást és kenyeret, meg 1200 Din. pénzt, amivel aztán kereket oldott. Csendőri körözés alapján f. hó 10-én a Pucinci vásáron Sebőköt eifogták, hol bizton ismét „jó vásárt“ szadékozott csinálni, s bevitték a fogdába.

— Szerb törvkönyv 104. §. Legtöbb- okot a bíróság munka szaporítására ugyszólván ez a § ad Történik pedig ez azért, mert ez a § a mi népünk előtt ismeretlen s következményeit nem tudják. Pedig súlyos követke- zményekre sok alkalom nyílik, azért

legyünk vigyázatosak. Ha például a szolgálatban levő finác, csendör vagy rendör kérdi egyik-másik egyéntől mit keres, vagy mit csinál itt s arra netán azt a feleletet adja az illető: mi közé hozzá, már akkor ezen § alapján vétséget követett el. Vagy valaki a szolgálatát teljesítő éjjeli őr, hivatalos teendőit végző bíró, kisbíró stb.-nek ellenszegül vagy gorombáskodik, ezen § alapján könnyen lehet huzamosabb ideig a „hüvösön“. Okulásul szol- gáljon mások példája, mert: „más kárán tanul az okos.“

— Száz tüzvész okozott egy mániá- kus milliomas fiu. A newyorki rendör ség letartóztatta gyújtogatás miatt Gustaw híres newyorki ügyvéd és többszörös milliomas huszonegyéves fiát. Éppen akkor fogták el, amikor föl akart gyújtani egy raktárt. Megval- lotta, hogy három hónap alatt száz tüzvész okozott, de mindig ügyelt arra, hogy olyan épületeket pusztítson el, amelyekben emberélet nem eshetik áldozatul. Nagy gyönyörűséggel nézte mindig, hogyan omolnak össze az égő épületek. Mentségül elmondotta, hogy évekkal ezelőtt súlyos betegsé- gen esett át és azóta piromániás. Elmegyógyító intézetbe fogják szál- litani.

— Ami évek multán sem felejtődik el. Kancer Veronika tesanóci születésű magyarországi lakos egy évvel ezelőtt Gerics Katarina D. lendavai lakóstól ruhanemű és egyéb akkor 2000 Kor, értékű holmivál megrakott csomagot avval a megbizással vette át, hogy azt Gericsné magyarországi Erzsébet nevű lányának átadja. G. riccsné hiába várta lányától a csomag kézhezvételé- ről szóló értesítést, a csomag eltűnt. Kancer „önagysága“ egyéb apró bűnügyei között több súlyosabb ter- mészetű is szerepel, többek közt Cipóti szt.-gotthárdi lelkész urral elkövetett szélhámosság stb. Újabb siker aratás végett talán, ezelőtt 14 nappal ismét tesanócra érkezett, azon- ban szerencsétlenségére, mert a csen- dőrség letartóztatta s lakását a M. Sobotai jbiróság „cella“ lakosztályon hosszab időre be rendezte.

— Kivégzett gyilkos. A varasdi tör- vényszék udvarán szombaton reggel kivégezték Bilics Andrija negyven- éves szeremségű földmivest. Bilicset három évvel ezelőtt rablógyilkosság miatt életfogytig tartó börtönre ítélték. Büntetését a lepoglavai fegyházban töltötte, ahol azonban állandóan civa- kokott öreivel és a foglyokkal. Emiatt több ízben szigorú fegyelmi bünte- tessel sújtották. Egy évvel ezelőtt a fegyházban két fogollyal összeveszett és az egyiket közülük leszurta. Emiatt halálra ítélték. A kivégzésnél, amit Mauser állami höhér hajtott végre, Bilics mindvégig nyugodtan visel- kedett.

— M. Sobotai nagyközség képviselő testülete mult héten tartott ülésén szóba került többek között a város villanyvilágítási ügye, falvaknak köz- ségre tömörítése, illetőségű kérvé- nyek elintézése, jövő évi költségvetés stb.; melyek közt különös figyelmet érdemel a költségv. tés. A költségvetésbe súlyos pótladók vétettek be, melyek a vendéglösöket, a fogyasztókat, mé szárszékeket és idegen átutazókat egyaránt súlyosan érintik. Kevésbbé volna a költségvetésnek rossz színe- zete, ha a megadóztatás közszükség- leti cikkekre is ki nem terjeszkedne. Az erre vonatkozó és 14 napon belül megfellebbezhető hirdetményt azért mindenki figyelmébe ajánljuk.

— Szaj és körömfajas. Ez a jelen- leg oly annyira elharapódzott járvány a szarvasmarhánál nem annyira, mint inkább a sertéseknél jár veszéllyel. Védekezni ellene ugyszólván alig le- het, vagy csak úgy, hogy az egészsé- ges állatok gondozója se érintkezzék

a beteg állatok gondozójával. Köröm- fájást néha meg lehet akadályozni, ha az állat patáját kovács szurokkal (Pix liquida) bemázoljuk. Szájfájást azonban akkor sem lehet, mert ha a fertőző bacilus oda ér, az állat el nem kerülheti. Ha állataink a beteg- ségben már benne vannak, száját sósvízzel vagy borecettel mosogassuk. A bacilus t. i. a nyálka hártját tá- madja meg, s a nyálkaoldó szerek jól hatnak. Körömfájás gyógyítására be- vált a Villat oldat (Villat lösung), mellyel úgy a patát, mint a köröm hasítékot mosogassuk.

— Hirtelen halál. Ki ne ismerné a pucinci Luthar „doktor“t. Több marha gyógyítást eszközölt, a felső vidéken, mint bármely állatorvos s az ő „kursch- midt“ neve a köznép előtt az egész vidéken s éppen ezért általánosán ismert volt. Kurozslás címén a csend- őrség már rég figyelemmel kísérte, de mielőtt eredményt ért volna el, a 72 éves Luthar Ferenc f. hó 16-án d. u. szívszélhűtés következtében meghalt.

— Vigyázat egérintésnél. Hol az egereket strichnin méreggel vagy tifusz bacilussal irtják, irtás után három hétig a macskákat tartsák távol az irtási helyektől, vagyis a mezőtől.

— A M. Sobotai—Ormozi új vasut- vonal sinei már az egész pályán le vannak fektetve, csupán a kavicssal való rögzítés van még hátra. Terv- szerűen e hó 22-én a forgalomnak át lesz adva, amely azonban csak részleges lesz s a munkálatok csak 2—3 hónap alatt fejeződnek be. Egyenlőre csak egy vonatpár fog köz- lekedni, ami azonban már is sokat jelent Prekmurje részére.

— „Smarnica“ vagy „Nova“ nevű direkttermő vad szőlőtőke természté- se mint áltaiában nálunk is mindjó- bban terjed. Oka ennek az, hogy igénytelen, betegséggálló, permetezni nem kell és mégis rossz termés ide- jén is sok „jó“ és „erős“ bort ad, melynek egy literjétől már be is lehet rugni. Miután az orvosi tudomány ezen szőlőtől származó bort az egészségre ártalmasnak találta, java- solta ennek a szőlőfajtának a kiirtá- sát. Mint most a járási főnöktől vett rendeletből látjuk, a smarnica ültetése tilos s a meglévők más tőkével cse- rélendők fel,

Trztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

LJULJANA: nov. 18.

100 kg. Psenica—Buza	Din: 385—435
„ „ Zito—Rozs	—375
„ „ Ovesz—Zab	—340
„ „ Kukorica	—385
„ „ Proszó—Köles	—330
„ „ Hajdina	—300
„ „ Szenő—Széna	—75
„ „ Graj—Bab csres.	—580
„ „ zmésan—vegyes bab	—480
„ „ Krumpli	—120
„ „ Len. sz.—Lenmag	—690
„ „ Det. sz.—Löherm.	—

BENKO: nov. 18.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Biköv.	Bika	8.	9. 11-11:50
Telice	Üszö	8.	9. 10-11:50
Krave	Tehén	5.	6. 8. —
Teoci	Borju	13.	15. —
Szvinye—Sertés		19.	21. —
Mászt l-a—Zsirl-a.			32:50 40—
Zmócsaj—Vaj			40—
Spé—Szalona			30 34—
Belice Tojás 1 drb.			2:50

Pénz — Penz

1 Doll.	D	68
100 Kor. Budapest	=	0.915
100 Kor. Bécs	=	0.0976
1 Kor. Praga	=	2.06
1 lira	=	2.983
Zürichben 100 Din	=	7.50 sfrk.

Z-ka vsako sredo — Napreplacilo za: 1 leto 47, po 24 rtio 12 Din. Zvun SHS, 70 Din v Ameriko 80 Din letno. Cena anonc za 1 cm: med textom i izjave i poszlano 1-50 Din reklame 1- mali ogaszi 0-70 Din i davek. Pri vecskrat popust.

Rokopiszi, ki sje ne szhranijo i ne vrnejo sje posilajo: Reditelsztvo i opravnistvo Morszka Krajina M A R K I S E V C I br. 20. —: Postni csekovni racsun broj 12980. —:

Keziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide kuldenok: M. Krajina szerkesztoség v. kiadohivatal 20. posta MURSKA SOBOTA. —: Postatakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden szerdan Elfizetési ára: 1 evre 47, félvre 24, negyedvre 12 Dinár. Kulföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár: 1 cm-ként: szövegközti és nyilttér 1-50, rendes 1-—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

KÖZGAZDASÁG. GAZDÁLKODÁS.

Németország közvetíti a boszniai szilvát. A háboru előtt a boszniai szilvaexportot Budapest bonyolította le. Itt kezelték, osztályozták és tárolták az európai piacokra irányuló szilvafeleslegeket az utóbbi években. Ma Németország közvetíti a keresett boszniai szilvát az északi államoknak, Svájcnak és Lengyelországnak. A tavalyi rekordtermés után, amikor 5000 vagonból 3500 vaggont exportált Jugoszlávia, az idén a kivitel legfeljebb 500 vagonra tehető. A tavalyi 350 dináros ár helyett ma 10—11 dinárt fizet a külföld a boszniai szilváért feladó-állomáson. A boszniai szilvának azonban a kaliforniai szilva diadalmas versenytársa lett.

Még a kártyagyár is megbukik. Az idők és a rettenetes gazdasági válság jele, hogy a kártya- és koporsógyárak is válságba jutnak. Az embereknek sem kártyára, sem koporsóra nincs pénzük, el lehet gondolni, mennyire nincs ennivalóra, ruhára s kulturára. Bécsben az Internationale Spielkarten-fabrik lett fizetéképtelen. A passzívái ötmilliárd osztrák koronát tesznek ki.

Magyarországon ismét emelik a vasuti tarifákat. A Máv. igazgatósága értesítette a vidéki üzletvezetőséget, hogy decemberben a vasuti tarifákat újból emelni fogják. A tarifaemelés állítólag 10 százalékos lesz. A tarifaemeléssel ellenértékben fokozni fogják a vonatok menetsebességét s a mellékvonalakon is fűtik a vonatokat. A magyar vasutak azzal az indokolással emelik újra a tarifát, hogy a cseh és jugoszláv tarifa drágább a magyarnál.

A jugoszláv kendertermés. Az ország kendertermése teljesen kielégíti és minősége felette áll az olasz kendernek. Olaszországban, főként Ferrarában, Napoliban és Emilia környékén a nagy esőzések folytán silány minőségű kender termett. Olasz áruból ez évben egyedül a bolognai kender jó. Emiatt a bácskai kender az aurorai szövőgyárak legkeresettebb cikkei közé tartozik. Az erős érdeklődés az árak emelkedését vonja maga után, ami azonban Jugoszláviában a dinár emelkedése folytán nem jutott kifejezésre. Az S. H. (Schwunghanf) gyárak jegyzése 26—27 dinár kilónként, Schwungwerg 17.50—18 dinár, cardiozott 20 dinár. Ötös kender 30 százalék felárral 31—32, Hatos kender 32—34 dinár.

A tej.

Irtia Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobota (Folytatás)

Ez a párszor belégzett rossz levegő elegendő volt, hogy a tehének tejt nem lehetett használni. Hollandiában egy gyár épült, mely a halhulladékokat halolaj készítésre használta. A környékbeli tehének tejt a halszaga miatt, mely émelygést, hányást okozott, nem lehetett használni. Bizonyos, hogy a szoptatós anyák teje is ilyen lesz! A nyers hus is igen gyorsan felveszi a különféle kellemes és kellemetlen illatokat. Minden gazda azon legyen, hogy teheneit szagmentes, tiszta levegőben tartsa! A szoptató anyák, dadák ne tartózkodjanak büzös szobában!

Említettem, hogy sokszor a csecsemőt az anyja nem tudja táplálni, pedig a gyermek életére, egészségére egyedül és csakis az anyja teje előnyös, minden más mesterséges táplálás hátrányos. A csecsemők nyári hasmenést csakis a mesterséges táplálásnak kell tulajdonítani. A gyermek halandóság központjában a hasmenés áll.

Mit csináljunk a gyerekkel, ha az anyjának nincsen teje? Vegyünk fel szófogadót, jóindulatu, egészséges dajkát. Ha ilyen nincsen, vegyünk egy számkancát, amely egészen friss tejelő. (Ennek teje áll legközelebb az asszonytejhez, nincsen annyiféle veszélyes betegsége mint a tehének, a tuberkulózis nála nagyon ritka.) Ha ilyen számkancát nem kapunk, akkor fejős lókancaát vegyünk, ennek teje is oly közel áll az asszonytejhez összetételben, mint a számaré. Ha semmiképen ezeket nem lehet beszerezni, nem marad más hátra, mint a tehén tej. A sok ártalmas tulajdonságokkal bíró tehén tejet úgy kell kezelni, hogy lehetőleg megfelelő legyen. Ámde hogyan? A baktériumokat el kell benne pusztítani. Vannak baktériumok, melyek 60—70°C-nál elhalnak, ámde vannak melyek 110°C hőt is kibírnak. Hátla Istennek ezekből kevés van. Ha a tejet 110°C-ra hevítjük ezt az eljárást, melyhez e célra szolgáló készülékek szükségesek „sterilizálásnak” nevezzük. A sterilizálással a tej nagyon megváltozik, főtt izü, barnaszínű lesz. Amint a cukor karamellé változik, úgy átváltoznak a fehérjék, melyek megalvadnak, a kazein kicsapódik, megváltozik, a tej sói átalakulnak, stb. stb. Az ilyen tej tápláló, de nehezebben emészthető és nem kellemes izü. A tejnek nagybani sterilizálása drága eszközöket, sok fűtőanyagot kíván. Kicsiben a háztartásban a Soxhlet-féle eljárás divik. A tejuvegeket gummilappal lefödjük, a fémsapkát rányomjuk, azután a készülék vízfürdőjébe tesszük. A vízfürdő 100 fo-

kos. Ebben 45 percig kell állni hagyni. A baktériumok nagy része elhal, csak néhány hőtálló maradnak a többiek spóráival életben, de ezek rendszerint ártalmatlanok és nem szaporodnak, ha a tejet erősen lehűtve 24 órán belül elhasználjuk. 80 Celsiuson alul kell hűtteni és tartani a tejet, ha sterilizálva van! De ha 8°C-on tartjuk, a tejben a zsírbontó enzimek megsaporodnak, nem képződik savóréteg, hanem a tej feltisztul és szappanosvízhez hasonló lesz. Ha peptonizáló baktériumok fejlődnek, akkor is romlott hasznavehetetlen a tej.

(Folytatjuk.)

Elfizetések és hirdetések „Morszka Krajinára” felvételnek Erdőssy Barnabás papir és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.

POSESTVO

Proda se 8 plügov zemlje in hiša v G. Lendavi št. 147 pri KISZILAK IVAN.

Hiša

novo zidana, obstoječa iz 2 sob, kuhinje, pralne in svinjske kuhinje, 2 srednjih kleti, hlevi, z lastnim studencom, z električno razsvetljavo, drvarnico, okoli hiše lep vrt, pripravna za vsakega rokodolca in primerna za upokojenje, v sredi trga, se radi družinski razmer po ceni prodaja. Natančnejša pojasnila daje lastnik BENJAMIN DIBELČAR 149-1 v Gornji Radgoni.

FIGYELJ! OLVASD!

Megérkeztek a legújabb Őszi és Téli kalapmodelok, ! kalap ujdonságok ! A. KIRÁLY kalap és divatru üzletbe M. Sobotá.

Megtekinthetők, minden vétel kényszer nélkül: — Ugyanott nagy választék: Harisnyák-, férfi-szoknik-, bluzok-, kötények-, illatszer piperecikkek és mindennemű rövidaru legolcsóbb be- 125-7 szerzési forrása.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Cigeo po fál cêni!

Püconszke ciglence, zavolo ménkanya presztora, cigeo, steri de od dnesz mao nájkesznê do nôvoga leta odpelani, odávajo prôti gotovomi placili jezero cigla za zidanye po 550 Din., jezero pokrivátjega (Falc) po 1400 Din.

134-8

SALONIT

je nájbôgsa pokrivátja pala. Bôgsa je lak kaksastêcs drûga pokrivátja náprava ár je lehka, nezgoriva i trplíva, záto tüdi nájfalêsa »SALONIT« je po nigdasnyem Hatschekovom ETERNIT sistemi narejeni. Delajo ga v SOLINI pri Spliti. — Prêkmurszko szkladis-cse je pri:

ČEH & GÁSPÁR trgovini v MURSKI SOBOTI.

Vsze potrbno sje zvê tüdi tam. 6-7

Sukno

kangarn in ševjot za moške in ženske obleke, ter vsakovrstno manufakturno blago za čudovito nizke cene razpošilja veletrgovina

M. Stermecki, Celje št. 335. Slovenija.

Kdo se zaveže, da vrne v roku 8 dni ali plača Din 150— dobíti če veliko zbirko vzorcev (mustrov). Ilustrovani cenik brezplačno! Trgovci engros cene!

Fizess elő a

MORSZKA KRAJINA-ra